

TOIMENPIDEALOITE 92/2006 vp

Medialukutaito lasten ja nuorten koulutuksessa

Eduskunnalle

Media pursuaa informaatiota joka suunnalta, mutta nuorten keskuudessa ehdottomasti yleisin tiedonväylä on Internet. Se voi olla parhaimmillaan tiedon aarreaitta ja pahimmillaan likakaivo, jossa lasten ja nuorten mieli myrkyttyy ja estää tasapainoisen kasvun. Koska Internet on tullut jäädäkseen ja koska lapsia tulee kannustaa tietotekniikan hallintaan ja käyttöön, on huolehdittava siitä, että haittavaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Lapsi joutuu suodattamaan median tietoja samoin kuin aikuinen, mutta vastuu on silti meillä aikuisilla — ei lapsilla.

Keskeinen ongelma on se, että erityisesti lapset ja nuoret saavat päivittäin suuren määrän tietoa ja mielikuvia, joita perheen aikuiset eivät enää pysty mitenkään valvomaan tai hallitsemaan. Median vaikutus lasten toimintaan, mielipiteisiin ja maailmankuvaan on voimakasta ja pysyvää.

Voidakseen tehdä omia valintojaan lapset ja nuoret tarvitsevat uusia taitoja hallita omaa elämänsä. Medialukutaito on yksi osa oman elämän hallintaa, ja sen tarkoitus on kehittää kykyä itsenäiseen ja kriittiseen pohdintaan. Tämä taito ei kehity kuitenkaan itsestään, vaan siihen tarvitaan kasvatusta ja koulutusta, medialukutaidon opettamista.

Tämän vuoksi medialukutaitoa ja -kasvatusta tulisi pikaisesti lisätä, sillä ennalta ehkäisevä toiminta tulee huomattavasti halvemmaksi kuin korjaavat toimenpiteet. Vastaava suositus on EU:ssa vireillä. Suomi voisi puheenjohtajuus-

kaudellaan olla tiennäyttäjänä ja omalta osaltaan herättää jäsenvaltioita tässä asiassa. Jokaisessa kunnassa tulisi sen väestöpohjan suuruuden mukaan olla tarpeellinen määrä medialukutaidon opettajia, jotka voisivat kiertää kouluissa opettamassa medialukutaitoa esim. teemapäivän puitteissa. Toistaiseksi opettajat voisivat olla toimesta, ja käytännön vakiintuessa toimet muutettaisiin viroiksi.

Jos valtiolla ei ole mahdollisuuksia perustaa ko. virkoja, voitaisiin kunnille suositella perustettavaksi kuntayhtymien sisäinen tai kuntien keskinäiseen sopimukseen perustuva medialukutaidon opettajan virka, johon myönnettäisiin valtionosuutta. Jos edellä mainittuihin toimenpiteisiin ei ole mahdollisuutta, olisi pohdittava muita mahdollisuuksia, joilla lasten medialukutaitoa saadaan oleellisesti parannettua.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustukseen sivistysvaliokunnan suosituksen pohjalta tarpeellisen määrän medialukutaidon opettajien toimia suhteessa kunkin kunnan tai kuntayhtymän väestöpohjaan ja myöntääkseen tähän tarkoitukseen valtionosuutta tai perustukseen kuntien keskinäiseen sopimukseen perustuvan yhteistyön puitteissa virkoja tai pohtiakseen muita oleellisia keinoja lasten ja nuorten medialukutaidottomuuden poistamiseksi.

TPA 92/2006 vp — Leena Rauhala /kd

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 2006

Leena Rauhala /kd